

LIBERTATEA

Abonamentul la „Libertatea”: 50 Lei pe an.
Pentru țărani, prețul foilor e scăzut la numai
82 Lei pe an, 16 Lei pe 6 luni, 8 Lei pe 3 luni.
„Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat”
li-se dau gratuit.

FOAIE PENTRU POPOR

Apare în fiecare Joi

Director: Pr. IOAN MOȚA

Pentru Americani: „Libertatea”, „Foia Inter.” și
„Plugarul Lum.” pe un an 3 dollari. Banii se trimit
la dl John I. Savu, 1. Main Str. Warren, Ohio. Foile
la Orăștie se dă de știre prin o cartă postală.

Șarpele își ridică capul?

Șarpele cu coadă prea lungă și cu mai multe capete, ce se numea stăpânirea maghiară, a fost turtit prin războiul în care însuși s'a aruncat cu poftă de și mai mare întindere. A fost rătezat cât trece peste pământul ce i-se cuvine după mărirea trupului său și a fost pus cu capul la pământ, că prea-l ținea sus și sîștia grozav din limbile-i ascuțite.

Ar trebui să stee astâmpărat frumos multă vreme, să i-se vindece rănilile suferite prin răzările prin cari a trecut.

Dar îndrăzneța lighioană ci-că iară începe să și ridice capul și să și arate limbile.

Au înființat în Pesta o Societate care să țină mereu în ațătare sufletul Ungurilor din țările cari au luat părți din Ungaria. Iată cum:

Ei ci-că au adunat pământ din toate județele cari au fost rupte dela Ungaria și date României, Sârbiei și Cehoslovaciei. Pe acela l'au frământat bine la olaltă; așa că în fiecare părticică ce o desfăci din frământătură, se cuprinde câte-o fărîmă de pământ din toate hotarele rupte dela Ungaria.

Au făcut apoi niște medaioane (broșe de acelea ce se poartă la gât, de pui în ele chipul copiilor ori al unei persoane iubite) și în acele medaioane au pus în fiecare câte o bucătică de pământ de acela, adunat din toate „hotarele răpitate”. Pe acestea le vind Ungurilor din România, Sârbia, Cehoslovacia, însoțite de o scrisoare în care spun:

„Din pământul patriei răpit mișelește, să păstrăm toți o fărîmătură, sub pecetea durerii noastre amare și a jurămîntului nostru!”

„Puterea strămoșească de atragere, care nu se poate nimici și care se ascunde în această fărîmătură de pământ, — să ne străbată inima și să ne îndemne voința la faptul!”

„Această (îndermarea la fapte) e închipită în moștea zugrăvită pe pecetea de alături. Din toate județele hotarelor răpitate, așezat'am sub placă de sticlă câte-o fărîmătură de pământ. Pasărea »Turcă« ține, cu

ghiarele sale încheștate, strâns (a-cel pământ) cu pământul Ungariei ciuntite.

Fiecare familie maghiară, și frații noștri căzuți în străinătate, să poarte la ei câte-o moaște de aceasta, semn al durerii noastre strigătoare către cele patru unghiuri ale lumii, și s'o păstreze din tată în fiu, până când pământul răpit mișelește, îl vom câștiga iarăși!”

Iscălîți: Bardosy Laszlo secretarului ministerial, și alți 3 ortaci patrioți.

Sunt semne și porniri acestea, cari, pe lângă toate necazurile noastre din lăuntru, nu e iertat să ne scape din vedere, ba poate ar trebui să ne avem privirile ațintite asupra lor mai mult chiar decât asupra altor nevoi.

Avem un vecin neastâmpărat. Să nu-l dăm nici pe o clipă uitării și să fim gata în orice cîas a-l lovi peste mână, dacă s'ar gândi a și-o mai ridice spre noi.

Deschiderea parlamentului.

De data aste deschiderea Sfatului Țării s'a făcut Luni la 27 Martie, între împrejurări mai întristătoare ca ori cînd. Parada a fost tot cea veche, frumoasă, arătătoare, dar peste inimă să lăsase o negură apăsătoare.

Măhnite peste măsură de simțurile ce s'au săvîrșit în alegeri față de ele, partidele de împotrîvire toate au hotărît să nu lee parte la sărbătoarea deschiderii Parlamentului.

Așa apoi, M. Sa Regele, însoțit de Curteni și Miniștri și Generali, mergînd la locul unde se edanaseră și Deputații și Senatorii împreună, a trebuit să celească sărbătorescul Cuvînt Regal numai în fața deputaților și Senatorilor din partidul liberal, apoi a celor Sași, Unguri și Turci.

Partidul liberal s'a scos „tare” din alegeri, dar — nu e fericit. Aceea ca, din pricina purtării lui în alegeri, oamenii de frunte ai tuturor celorlalte partide, să nu vree să asculte nici Cuvîntul Regelui, — nu-i e plăcut nici lui, nici Maestrușii Sale Regelui. Astfel de demonstrații, deși liniștite, dar ele

zgudue trepte și scaune, cari ar trebui să rămîna nealinate!..

La ședințele următoare, deputații partidelor de împotrîvire vor merge 5—6 numai, pentru a spune cu glas hotărît, că nu recunosc îndreptățire, temelul legal, al acestui parlament și ca să i arate larg deschisă cartea volnicilor ce s'au săvîrșit în alegeri. Nu vor cere însă nimicirea alegerilor, căci, zic partidele de împotrîvire, nu putem cere să se facă judecător, și încă drept, tocmai cel ce a săvîrșit păcatele.

Apoi — deputații din partidele de împotrîvire vor părăsi adunările și vor desvolta muncă mai mare încolo în țară, pentru a lumina țara asupra stării politice nenorocite în care se află.

Ce-a spus M. S. Regele?

În Cuvîntul Regesc a spus, printre altele:

„...Gvernul va avea de aproape în vedere, aplicarea mai departe a legii agrare (de împărțire a pământului) în vechiul Regat, — și va începe numai decît ducerea în deplinire a legilor de împotrîvire în Ardeal și Bucovina, pentru ca și țărănimea din aceste ținuturi, să între cât mai neîntârziat în folosința drepturilor date lor de lege!”

Făgăduie tot felul de îmbunătățiri și ușurări a vieții.

De-ale politice.

»Partidul Național»

eșit mai slab din aceste alegeri, decît din cele alui Averescu, e totuși de zece ori mai tare ca atunci. Zilele de după alegerile cari l'au „înfrînt”, au dovedit-o cu prisosință.

Toate celelalte partide de opoziție (împotrîvire), cel jărănesc din vechiul Regat și din Basarabia, ca și cel Takist și chiar alui Marghiloman, — spun, că ele se uită ce face Partidul Național și se îndreaptă după el.

Lucrul acesta poate nici nu se vede așa de limpede, dacă dl Iuliu Maniu nu și — rupea un picior. Din pricina piciorului d sale rupt, trebuind să stea în clinica din Cluj, văzurăm venind la Cluj, ca să caute înțelegere cu d sa, rinduri și rinduri de soli și capi ai politicii din București. În vremea consfăturii Comitetului soli la Cluj dl Madgearu, sol al jărăniștilor, apoi Dr. Lupu,

iar peste cîteva zile sosită 4: Mi-halache, Lupu, Madgearu și Stere; abia plecară aceștia și doi soli ai lui Marghiloman: A. Corteanu, directorul ziarului „Steagul” cu încă un om de casă a „șefului”, căutară și ei pe dl Maniu. Până și Marghiloman, vechiul politician și mare vulpolu, nu mai știe ce să facă și ce să întreprindă în politică, și vine să lee apa vieții dela izvorul Partidului Național, sfat dela șeful acestuia, dl Maniu.

Zău că a fost un semn alui Dumnezeu că dl Maniu și a rupt piciorul. Că altfel îl chemau la București, și nu se vede cum e cănta și d sa și Partidul ce conduce.

— Și dl Teke Ionescu, fost prim-ministru, șeful (capul) partidului conservator-democrat, a spus, că va avea față de noul parlament înalta pe care o va avea Partidul Național.

Dl N. Iorga

își păstrează însă neafirmarea sa mîndră. Chiar mergînd pe același drum sau din cînd în cînd pe același drum, cu celelalte partide de opoziție (împotrîvire), se ferește totuși a și atînge mîinile cu a anumitor mutre, cari au stricat și strică așa de mult opoziției, mutre cari s'au vîrit ca căpuși în cojocul — partidului jărănesc... Aceste căpuși poate că vor și fi pricinas, pentru care nu se va putea înjgheba și nu vom putea vedea o lucrare strînsă și însuflețită a partidelor de opoziție.

Cei-ce se asamînd.

De-alteori spuseseam noi, și cu graiul și în scris, că aceea ce face Generalul Averescu, ajuns cap de partid și de guvern, e numai joc de-a politica, nu-i lucru serios. Căci căpușe străine poartă în cojoc, care i-or roade cojocul și i-or lăsa să se vadă în portul lui cel vechi: — om cu un picior nuraș în tabăra democrației, iar ou altele cu amîndouă în tabăra boțierilor celor mai de solu: în alui Marghiloman.

Și încă sosită prea tute plîntirea vremii care să erale, că — adevăr grătam noi!..

Ziarele din București aduc vestea, că partidul dlui general Averescu și al dlui Marghiloman, au hotărît a se contopi într'unul singur!..

Averescu luptă pe front împotriva Nemților, Marghiloman se

plimba cu Nemți la braț prin București, iar acum „politica”, această bosconărie ce schimbă pe oameni de azi până mâine de te crucești, — îl făcând iară o apă și un pământ, un „partid”, în nădejdea că așa, cu „puteri unite” doară doară se apropie mai ușor de multă ostentată „putere”...

Pe când la rând țărăniștii?

„Dragostea veche nu se uită”. Generalul Averescu era, după vechile sale legături politice, om de-al conservatorilor. Numai părul și-l schimbăse a „democrat”, „om nou”, dar cu un ochiu era tot la izvorul științelor sale, la Marghiloman. Altfel cum s'ar fi putut să-și lenească de ministru al reformei agrare pe Garoflid, omul de casă al Marghiloman?.. Garoflid era cuțul lui Pepelea în casa politică alui Averescu, — de nu cumva era însuși Averescu numai un cuiu alui Marghiloman în „Partidul... Poporul lui”. — Și iată că cuiul trase după sine tot păretele în care era bătut, spre Pepelea stăpînul cuiului. Partidul poporului, „democrat” cum îl știau, e azi în gazdă la Marghiloman...

Dar Pepelea Marghiloman — mai are un cuiu, încă și mai în dungă, și mai adiac bătut, în perețele altei case, în casa „Partidului Țărănesc”, cel și mai „democrat” decât al Poporului... Cuiul e neica Stere, omul bun alui Marghiloman, purtătorul de cuvânt prin presă (prin foie), indemnător la dragoste pentru cotropitorii țării și la lăspădare de erme a soldaților apărători de țară!

Acești mare învârtitor de șuruburi între țărăniști, n'are să se deie învina cu una cu două, n'are să sibă lăiște până nu „împacă” și pe țărăniștii cu Marghiloman!.. Căci dragostea lui Stere pentru Marghiloman, deși bine ascunsă, cum și o ascundea și Garoflid și Averescu, — mare este și roade trebuie să deie. E întrebarea numai de timp... Căci și țărăniștii au uitat vorba bătrânească: Ferește te, Române, de cuiul strein în casă...

Ungurii iau parte.

Deputații unguri, doi ei sunt, au hotărât să lenească la lucrările parlamentului, căci doresc să și dovedească „loialitatea” (supunerea cinstită) față de statul român.

Ba mai bine ar spune: Facem ca Sașii. Stăpîni vedem că și așa nu putem fi în țara asta, vom cercă dar să trăim după rețeta politică săsască... Că doar tot un suflet și o credință avem pentru acest stat valah...

Chiagul...

— Partidul Național chemat să treacă în vechiul Regat. —

Se ridică tot mai multe glesuri și din vechiul Regat, care spun, că toată nădejdea unei îndreptări a moravurilor politice triste ce blătuie încă în această țară, se leagă numai de Partidul Național. El că

primească rolul conducător între partidele de împotrînire. Iar pentru a ajunge la deplină trecere, — să și facă trecerea peste Carpați, să se organizeze și prin vechiul Regat. În toate părțile ar fi primit de mil de suflete cu brațele deschise, și nici nu se poate ști că-l lome s'ar alipi de el, ca de un mîntulitor.

Chiagul și ziarul „Steagul” alui Marghiloman, scrie la loc de frunte în numărul dela 23 Martie:

„Înem sus punctul nostru de vedere, că Partidul Național din Ardeal este chiagul în jurul căruia se va putea face stringerea tuturor puterilor contrare liberalilor...”

Iar asta se poate ajunge... „dacă Partidul Național va înțelege că nu este sortit să joace un rol hotărîtor în politica românească, decît lărgindu-și cercul de lucrare asupra întregii țări...”

E adevărat că trece și încolo în țară, — căci va fi bine primit.

Preparările pentru încoronare.

— Ce se lucrează acum la Alba-Iulia. —

Lucrările în jurul Bisericii Încoronării la Alba-Iulia, se urmează cu mare zor.

Ciopotnița (tunnel dela intrarea în curtea bisericii) e de tot gata, asemenea și coridoarele (ambituri, gangurile) care se află în zidul ce împrejmuiește curtea dela ciopotniță până la casele dela spatele Bisericii.

Acum se lucrează la zugrăvirea din lăuntru a bisericii, — care abia poate fi gata în 3—4 luni.

Conducerea lucrărilor e luat mai nou următoarele măsuri:

Să se facă toată pavarea (baterie și ăzilor cu pietri) în lăuntru cetății, regularea drumurilor (șoselelor) în preajma cetății; să se aducă și pună arbori și pomi și plante pentru înfrumusețarea locului întreg.

Să se îndrepteze și reguleze și înfrumusețeze unele uliți din oraș care duc spre cetate, dela gară și de alburca. Să se facă cîteva canalizări (șanțuri de scurgere pe sub pămînt) și alte adăposturi și lucruri de neapărare trebuință pentru o îngărmădire de lume ca aceea ce va fi atunci acolo.

Zidirea dela spatele Bisericii Încoronării, care va slui ca Reședință Regală, ca și zidurile de pe de latură, atîpale Reședinței, care vor slui drept Muzeu Istoric, sunt de tot gata.

În aceste cîlduri se află o Sală mare, zisă „Sala Unirii” în care vor avea loc sărbătorile și benedicta (marea sărbătorească) a Încoronării. E foarte mare, foarte înălțătoare, foarte frumoasă și de tot gata și ea.

Tot ce mai e a se lucra, până la terminare, — se face sub supravegherea unei comisi de ingineri cari stau mereu aci și veghiază

ca lucrurile să iasă desăvîrșit de bine și la timp.

În același timp la București se lucrează pentru sărbătorile ce acolo vor avea loc de odăla cu în Ardeal și mai ales după cele dela Alba-Iulia, cînd Regele se va întoarce în Capitala sa (orașul cu scaunul său de domnie) ca Rege Încoronat. Va fi primit cu mare chiot și alaiu, ca o închinare alui Lui ca cel care a avut norocul a sta în capul țării în aceste zile meri, cit poate și mai mult cîștului fără pereche de mare a istoriei acestui popor, de a fi ajuns să sărbătorească cel mai mare fapt pe care l'a putut visa și dori, ca fericitor pentru el, pe acest pămînt!

E bine să plece oamenii la America?

Ministerul de Externe (pentru trebile din afară dintre țări) a primit următoarele știri oficiale din America, pe cari le aduce la cunoștința țării:

„După noua lege de imigrare (de primire de străini) numai un număr foarte mic de cetățeni români pot fi primiți în America.

„Cel care părăsește țara noastră sunt flauși în legăre osebile acolo la hotare, săptămîni, ba luni de zile, fără a fi lăsați să intre în țară. Sunt nenumărate cazuri (întîmplările) că ei au fost întorși spre casa cu aceleș vapor „pe cheltuiala lor.”

De aceea Ministerul dă oamenilor sfatul, să aie pe loc, să nu plece la America, că la rău se duc. (Doar și puștii ce intră, sunt streini, de cei ce știu limba engleză, nemți, și alții. Români însuși, sunt cei pe cari li trimis napoi...) ”

Gazeta „Primăvara” din Sănicolaul Mare, tipărește o scrisoare venită dela George Farca din St. Louis, Mo. Dăm și noi părțile din ea care e bine să le cunoască și cetitorii noștri. Iată ce scrie dl G. Farca, fratele său din Sănicolaul:

Frata Ioane:

„Cît privește despre mine, mă aflu viu și sănătos, și toate ar fi bine, numai America nu mai este aceea care a fost odăla; vreau să zic nu America, ci oamenii din ea. Ți-am mai scris, și îți scriu și acum, și de mă vai crede, e bine și de nu, iară e bine: Omul aiea nu mai poate face nimic! E vai și amar de bietul om sărac, săracul. Acum eu fac cum pot și am să vin acasă să mă scap odăla de ea, căci mi-e neagră. Voi cum o mai duceți? Copiii tăi ce mai fac? Spune sănătate la toți ai noștri și dacă nu le-am băș scris, inima nu mi-a lăsat, căci n'aveam nimic de bine să le scriu, de cît tot rău. Bărim ei să fie mai liniștiți. Să nu creadă că i-am uitat. Eu mă gîndesc la ei și ziua și noaptea și parcă li văd, ca prin vis, dar eu să fac, dacă nu le pot ajuta. Poate așa mi-a fost data mie: Ce să fac?”

O primejdie.

Servitoarele bolnave, răspîndesc grozav boalele la orașe.

Se cere cercetarea lor prin Doctori înainte de a fi primite în slujbă.

Inspectoratul sanitar (care poartă grijă de starea sănătății locuitorilor) din Cluj, purcînd dela faptul, că spitalele gem de bărbați și femei bolnave de boale de sînge, și că pe de zece ori alăia poartă boala pe picioare și se caută la doctori, fără a intra în spital, și și mai mulți și multe, poartă boala fără a se căuta cu doctor, — a rîndit o vizită (cercetare) medicală a tuturor servitoarelor din acel oraș. Iar ce a aflat, e foarte trist: 40 la sută din servitoare erau molipsite de boale de sînge foarte lipicioase. Firește, acele boale ele le dau mai departe bărbaților ce vin în atingere cu ele.

Dacă acum s'ar face și o cercetare a tinerilor, a bărbaților, negreștii s'ar afla, că și ei sunt tot așa de bolnavi, tot 4 din 10 însă, sau 40 la sută.

Iar boalele de sînge sunt una din cele mai mari nenorociri ale neamului omenesc: Pe urma boalelor de sînge via pe lume copii slabi, ofițiți, în a căror viață pară că nu cîrge sînge, ci apă tulbură..., copii cărora le sunt ochii urși, cu bube și spîrturi pe trup, cu aplicări urite spre beție și spre alte rele, fîrte alăbănoagite înainte de vreme, cu adevărat nenorocite.

Copii frumoși, ramași, voinici, ce nu și încep în piele, cu cap lumesc, se nasc numai din păriași cari n'au fost atîși de boale de sînge, ci s'au păstrat curăți, să-nătoși!

Pentru a pune o stavilă lășirii boalelor de sînge, care, mai ales acum după război, span doctorii, că e îngrozitoare, căci le-au adus cu ei soldații de prin lumea străină pe unde au rătăcit și nu s'au putut griji, și s'au răspîdit și pe-acasă mai tare ca altădată din lipsa doctorilor cari erau duși la război, — Direcția sanitară din Cluj a dat poruncă nu numai pentru acel oraș, ci pentru toate, — că tot cel ce își ia servitoare, aceea trebuie să aibă o însemnare în cartea ei de serviciu (de șirli) în care doctorul orășenească adevărește că e sănătosă.

Fără carte de slujit nu li lertat nimînui să primească servitoare, și, și dacă are carte, nu o poate primi decît nu va fi în ea adevărata doctorului că e curată, sănătoasă.

Stăpînii cu servitoare, să lenească cu plăcere la cunoștință, și să și lumineze servitoarele a se supune bucurăse vizitei doctorului — căci asta nu e nici o rușine, e numai un lucru cuminte, spre binele ei însăși, căclavînd ca în cărțile ei dovada doctorului, e cu alai mai prețios și cinstit de toți. Iar de cumva e bolnavă și ea nici nu știe, doctorul la măsuri s'o facă sănătoasă.

Servitoarele cari nu au această adevărată în cartea lor, nu mai pot fi învitate în slujbă, — iar stăpânii ce le în toluși, vor fi pedepsiți și ei, și și ele.

De câte ori își schimbă stăpânul, servitoarea trebuie să aibă de-a face adevărat doctorului, că în- să sănătoasă la noul stăpân.

O învitate.

— Dnui Dr. Aurel Vlad. —

Un binevoitor îmi trimite din Cluj un exemplar din „Contestațiune a” tipărită în „Tipografia Națională” de acolo, pentru a fi înaintată Camerei Deputaților serând nimicirea alegerii dela Orăștie.

In acea „Contestațiune”, în care se înșiră o mulțime de fapte des- tinate de grave, ba triste, petrecute în jurul acestei alegeri, — pe pa- gina a 4-a e pomenit, așa din se- nin, și numele meu, în legătură cu tipărirea ulterioară în tipog- rafia mea, a unei părți a bule- tinelor de votare, și sunt așa fel pomenit, încât cetitorul naiv — și, o, câți sunt de aceștia, — să poată vedea și în mine un fel de... agent electoral care ar fi ajutat la blăs- tămățiile ce s'au făcut în jurul alegerii de aici.

Știu, dnui Dr. Vlad, că decând ai fost împedecat, — cu cunos- cutele mijloace, — de a intra în parlament, ești foarte supărat, și cauți să te răzbuni pe multă lume.

Am băgat de seamă că ești su- părat și pe mine.

În Nr. 12 al „Soliei Dreptății” ai amintit, ca lucru ce ar fi să înșoare pe cetitori, că buletinele de votare cu cari s'au făcut frau- dele, s'au tipărit în tipogra- fia dnui Moșoiu.

Cumnatul dnui, Colonelul Flo- rian, la banchetul în onoarea dnui Inspector școlar francez Le Teo, m'a lăsat să înțeleg bine, că sun- teti supărați pe mine, pentru că am avut o înșiră atât de liniștită în decursul alegerii, și mi-a de- clarat că — „de altfel am în- format noi despre toate pe Dr. Vaidal” (care trecuse pe aici îndată după alegeri).

Așadar: Pe Dr. Vaida, un șef al Partidului Național de care mă în, Pași „informate”,

în gazeta aluzie care să poată fi tălmăcită dubios, ai făcut;

în „Contestațiune” către Cameră sunt pomenit într'un fel, care să arunce umbră asupra mea;

cu gura câte vești și spunând, Dzeu le poate controla, — văd însă că:

pe aici, câte un naiv, care până ieri de departe sta să mă iec în brațe, azi e „reces, oficios..

Ei bine, Dr. Vlad, ești bărbat cu rol în viața de obște. Am și eu un rol, mai modest, dar îl am. Ținuta noastră trebuie să fie lim- pede și limpezită în fața aceluia public, care ne-a dat un rol.

Subminarea în ascuns, nu poate fi armă folosită de oameni ce se prefuesc.

Te învit, ca, dacă ai ceva în potriua mea, pentru ținuta mea în timpul acestei alegeri, — să-mă ceri seama în public, în fața tuturor! Te aștept cu inimă liniș- tită. Își pun la dispoziție chiar coloanele foii „Libertatea”. Are să fie o discuție interesantă, și, cre- zând că putem să nu punem pa- timă în ea, are să fie chiar edi- ficătoare, binefăcătoare.

Te rog primește-mi învitatea.

Pr. Ioan Moșoiu,
Dir. gazetei „Libertatea”,
fost deputat.

NOUȚĂȚI

M. S. Regina pleacă în cele dintâi zile ale lui Aprilie la Bel- grad (capitala Sârbiei), făcând o vizită la Curtea Regală de acolo, viitorului ginere. Maestătea Sa Re- gina va sta 8 zile în orașul cu scaun de domnie al Sârbiei.

Maestății Sale Regelui Fer- dinand al României, i-a fost dăru- ită de către guvernul Poloniei ma- rea Medalie a „Vulturului Alb”, una din cele mai însemnate deco- rații pe care le are și le poate da Polonia. O comisie de nobili Poloni a venit la București de a rugat pe M. S. Regele să primească medalia strălucită, adusă ca un semn de înaltă preținie din partea întregii țări Polonice.

Grevă? Se vestește că munci- torii din minele (băisagurile) de pe Valea Murășului, au intrat în grevă (au lăpădat lucrul) nemulțumiți de plățile ce le au.

Ministru de război a fost nu- mit dnui General Mărdărescu, se- ful Marei Stat Major al Armatei. Pânăcum locul Ministrului de răz- boi îl ținea întâiul ministru I. I. C. Brătianu.

Dnii General Văitoianu și General Moșoiu, miniștri, — au ieșit din armată, rămânând numai cu slujba de Miniștri.

Conferință preotească. Aso- ciația clerului ortodox „Andrei Șa- guna” Despărțământul Orăștie, își ține Conferințele în zilele de Luni 21 Martie v. (3 April n.) și Marți în 22 Martie v.,

Luni: La ora 9. a. m. Chemarea Duhului sfânt, constituirea, raport despre lucrările Asociației în 1921, încasare de cotizății și alegerea comitetului pe-alți 3 ani. După prânz: vecernie, meditație despre mărturisirea preoților, mărturisire, seara cină comună, și iar meditații religioase.

Marți: Liturgie, împărtășirea pre- oților, meditație în legătură cu cu- minecarea.

Pentru Căile Ferate se fac mari eforturi a le aduce în cât mai bună rânduială. Iar pentru a ajunge la această rânduială, ele au, înainte de toate, nevoie de bani!

Guvernul s'a pus în legături cu Băncile mari din București, ce- rândându-le să dea împreună un im- prumut însemnat Căilor Ferate. Și încercarea a izbutit: Marile Bănci au hotărât să dea cât pot de mult pentru acest scop, și au arătat că în la îndemână guvernului 600 milioane lei pentru nevoile (trebuin- țele) Căilor Ferate.

Guvernul a hotărât, că din a- ceasta sumă plătește mai întâi cele 170 locomotive (mașini) ce sunt comandate (cerute) mai demult la fabricile Cassel, unde 100 locomoti- ve sunt și gata pentru România și acum, fiind cu ce le plăti, ele vor sosi în curând în țară. Locomoti- vele stăteau acolo, pentru că gu- vernul de mai înainte, alui taica A- verescu, risipitor peste măsură, nu mai avea credit la nime. Nici Banca Națională, nici alte bănci, nu cu- tezeau să-i mai dea bani la mână, că pe una îi cerea și pe alta-i che- ltonia. De aceea n'avea cu ce plăti nici aceste locomotive.

Iar din ce rămâne dela locomoti- ve, guvernul va cumpăra tot felul de alte materiale de care Căile Fe- rate au nevoie, ca: șine, tranverse (tălpile de lemn sub șine), table de fer, buloane (cnele acelea cu nas-cărlig, cari țin tare șina pe talpa de lemn) și tot felul de alte materiale, — pe cari avându-le, Căile Ferate vor merge mai bine.

Dela Perceptorat Impozitul pe cifra afacerilor (negustoresc), și pe lux, de pe luna Martie 1922, se va vărsa la Perceptoratul regesc din Orăștie: în 4 Aprilie cei a căror nume de familie începe cu una din literile: A. B. C. D. E., în 5 Aprilie: F. G. H. I. K. — în 6 April L. M. N. O. P. — în 10. April R. S. S. T. U. V. Z. în 11 Aprilie So- cietățile.

Și posta? Mulți cetitori ne scriu (ca și altor ziare), că în timpul a- legerilor n'au primit foile deloc sau foarte puține, și-au foarte târziu. Nu punem îndată toată vina în cărca postei, care aume ar fi întârziat foile cari nu erau pe-o strună cu guvernul, și credem că în cele mai multe locuri, de vină sunt — ce- titorii cei de pomană, adică acei cărora le place să cetească foi, dar să ni-să aboneze. Aceștia dacă pun mâna pe foia altuia, nu numai i-o ceteșc (că asta n'ar fi mare v. nă), dar după cetire nici nu i-o mai dau și lui, celui care a plătit-o!

Totuși în unele locuri se vede că s'a cerut și postei, să impe- dece ducerea foilor ce nu plăceau guvernului. Așa de b. lădă, gazetele din Cluj spun, că ziarul unguresc »Ellenzéke», gazeta ungarilor celor mai bătăuși, n'a fost dusă din posta din Cluj vreme de 17 zile, așa avînd poruncă de sus!

Fie foia aceea ungurescă, fie turcească, aflăm că e o mare gre- șală a face din postă unealtă de prigonire a unui fol. Imotriua scri- selor ei stau la îndemână alte mij- loace legale. Dacă lași să se tipă- rească, dacă ea, cumpărînd mărcile (timbrele) postele, și a plătit dusul, ești dator să o slugărești pentru plata primită.

Dentist Dr. S. Seidner dă consultații, în ORĂȘTIE Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj de-asupra prăvălii Ioan Rob). — Flombe. — Scoatere de dinți fără durere. — Punere de denturi.

Nu e iertat să învățăm prin asta pe slujbașii de postă, ce se poate și aceea, ca ei să nu ducă o foale oarecare, deși și-a plătit dusul.. Căci — azi ție, mâne mie...

Sămănători de lumină.

Printre acel cari, aflând de bune pentru popor foile noastre, s'au străduiți a le răspîndi în anul de feiș printre țărani, — afară de cei arătați în nume rii trecuți, — avem plăcerea a mai pomeni pe următorii:

Di Pascu Dema, tînăr din Nădab, ne-a făcut 5 abonași acolo.

Di Simion Scridon, comer- ciant în Feldru (jud. Bistrița Nă- săud), ne-a cîștigat pîn'acum vreo 10 cetitori, parte cu numărul, ce și duc foile dela dsa, parte abonași regulați.

Întă un negustor, care nu are numai grija desfacerii mărfurilor sale, ci se gîndește și a îndruma pe oamenii din popor spre un izvor de bune învățături, se îngrijește și de sufletul celor ce îl caută prăvălia (bolta). Fapta d'sale se laudă singură destul.

Di Ioan Lazar din Ormîn- dea, ne-a făcut acolo și în unele comune vecine mai mulți abonași și se năzuește a ne face încă, — scriindu ne vorbe frumoase despre dragostea sa pentru aceste foi și dorința de a vedea pe cit mai mulți cetitadu le.

Di P. Corpade din Zlatna primește dela noi 50 de fol în fie- care săptămînă și ne cere să i tri- mit m și mai multe, căci dsa le de- face pe toate și le plătește re- gulat. „Nu pentru pușnul cîștig ce am la ele mă străduiesc cu ele”, scrie d'se, ci pentru ca poporul nostru să cetească, să se înalțe cu sufletul... Multora le dau pe credit și acot banii că d pot și cum pot dela ei, dar nu-i las fără fol..”

Iaca un împărțitor de fol care e mai puțin negustor și mai mult sămănător de lumină între oamenii. Fie-i spus spre laudă.

Di Stefan Paul inv. dirigent în Pui, a abonat pentru elevii dela școala românească de acolo 13 ex. „Foia Interesantă” pe care le împarte între ei în fiecare săptămînă.

Așa făceau înainte de război zeci de învățatori: abonau cite 10—20—30 Fol Interesante pentru ele- vii școlilor, deprinzîndu i astfel de mic a avea o foia care să i lege cu sufletul de cetit.

Foile cerute așa în număr mai mare, pentru băuți de școară, se și dămacu preț scăzut: la 2 Lei pe 3 luni, 4 Lei pe jumătate de an.

Pilda dlor învățatori: Gh Băl- tean din Idcara, care are abona- mente 22 fol complete, Aureliu S. Crăciun din Ferendia cu 29 fol, a Școlii primară din Sibiel, cu 10 Fol Interesante pentru elevi, Atanasie Băicu din Gtoc cu 10 fol, și d. St Paul din Pui 15. Fol Inter. — ar fi bine să îndemne și pe alții a face la fel. Căci toată străduința pe acest tă- răm, e o binefacere pentru popor și un câvânt de laudă pen- tru cel ce o săvârșește.

Poșta Redacției.

Cineva ne-a trimis din Șoimușul-Murășan o cartă postală pe care scrie un creionul (ceruza) că ni-a trimis la 22 Febr. cu recipisa Nr. 907 Lei 750 pentru un volum, pe care nu l'a primit. Inchee cu: „Vă rog răspuns înapoi. Adio! La Revedere”, — dar că cine e cel ce scrie, a uitat să spună. De-o cell aceste șire, îl rugăm să ne scrie de nou, în 2-3 cuvinte numai, că ce dorește și să-și dea adresa deplină și scrisă curat.

Rugări pentru purtat pușcă!

La Tipografia „Libertatea” din Orăștie s'a tipărit zilele astea și se află de vânzare:

Rugare pentru permis (slobozenie) de purtat armă (pușcă), cu Clauzula de recomandare pe ea și cu Raportul către prefectură, — precum și

Certificatul comunal care trebuie alăturat la rugarea de cerere.

Amândouă se înaintează Prefectului județului (șșpanului), care acum el dă slobozenia de purtat armă.

Rugarea se vinde cu 1 Leu. Certificatul comunal cu 25 bani. La fiecare rugare se cer 2 Certificate. A se cere la

Tipografia „Libertatea”
In Orăștie.

Cărticele alese

pentru tineret.

Sub numirea de „Pagini alese din scriitorii români” s'au tipărit și se află de vânzare la „Libertatea”:

Nr. 1: „Ghemul Vieții”, „Țară fără bătrâni”, „Vaca Babel Floarea și „Fiți uniți” — legende și pilduri de o mare frumusețe și adâncă înțelepciune, scrise de Români cu inimă mare de pe vremuri V. A. Ureche. E o cărticică de 40 pagini (fețe). Se vinde cu 1 Leu.

Nr. 2: „Mărul discordiei” (al neînțelegerii), „Labirintul” și câteva zvoane drăguțe, — scrise de marele povestitor Petru Ispirescu. Cărticică de 32 pagini, se vinde cu 80 bani.

Nr. 3: „Kir Ianulea”, povestire glumeață din viața unui grec pripășit în Țara Românească, scrisă cu cunoștința dar de veselie alui I. Luca Carageale. Cărticică de 64 pagini, se vinde cu 1 Leu 50 bani.

Nr. 4: „Inelul”, „Cumpăna Faptelor”, — 50 bani.

Recomandăm îndosebi d-lor învățători, să cumpere aceste cărticele și să le răspundească între țărutul din comuna lor, căci vor face un lucru foarte bun pentru îndrumarea sufletească a aceluia, pe oai sănătoase.

— Toate 4 cărticelele fac 3 Lei 80 bani, și 20 bani de poștă, — de tot 4 Lei.

Cel ce dorește ca să li se trimiță recomandate, adică asigurate că nu se vor perde pe poștă, — mai adaug 1 Leu pentru recomandat.

Într'un pachet recomandat pot merge cam 100 cărticele.

Tipărituri pentru oficiile parohiale

se află la tipografia „Libertatea”:

„Consemnarea membrilor Sinodului parohial”, 1 caiet de 3 coale, cu 10 pagini liniate, pentru cam 300 membri, — Lei 250.

„Protocolul” ce se ia cu cel ce se vestesc a păși la căsătorie, — 1 ex. cu 50 bani.

Conspect familiar din matricula botezașilor, cununașilor, morșilor, — 1 ex. 50 bani.

Se trimite franco. Cel ce comandă mai multe, să adaugă 1 Leu taxă de recomandare, ca să nu se piardă pe poștă.

„Eroii Noștri.”

prea frumoase cărticele ictorice. Cuprind începutul istoriei Românilor aci în Dacia, și întemeierea Pricipatelor Moldovei și Munteniei.

Sunt 3 cărticele ce ne arată istoria neamului în cuvinte licoane și cu prezia, care cântă mărlrea acelor vremi.

Fiecare Cărticică (1. 2. 3) se vinde cu 2 Lei trimisă franco, la oală 6 Lei, — 1 Leu pentru a se pune recomandat la poștă.

Caut loc de scriitor, sunt de 26 ani necăsătorit, în armată am făcut parte la Reg. VII. Jandarmerie Ciuș 2 ani am fost tot scriitor.

A se adresa la

George Nașcu
Grind-Cristur
jud. Turda-Arieș.

(414) 1-1

Ocazie!

Rachiu de trevere,

am de vânzare vre-o 50 ferli.

Am și rachiu de prune, cam 70-80 ferli.

— o Prețuri foarte potrivite. —

Nicolae Filimon
Vinerea.

(413) 1-2

Un învățăcel se primește, între condiții foarte priincioase, în brutăria (coacerea de pâne și fronzele) alui.

(410) 2-2 **Adolf Müller**
m. brutar în Orăștie.

NOUȚĂȚI!

în

Stofe pentru domni

și pentru dame

la

Carl Adleff

Orăștie, Str. Mihai Viteazul

(404) 4-4

Nr. 26.

Tipărituri pentru oficiile administrative.

Au leșit de sub tipar și se află de vânzare la „Tipografia Libertatea” din Orăștie, următoarele tipărituri pentru cancelariile secretariatelor și primăriile comunale:

Nr. 1. Registru adm. p. secretari.
Nr. 2. Coale de In lex.
Nr. 3. Carte de poștă.
Nr. 4. Registru pt. bilete de vite.
Nr. 5. Transcrierea bi-

letelor de vite.
Nr. 6. Regis. pt. inmanuări judecătoreșii ori administrative.
Nr. 7. Jurnal de cassa.
Nr. 8. Evidență pentru mandatele de plată a compelișnelor dela perceptorat.

Nr. 9. Cuitanță.
Nr. 10. Contra-cuitanță.
Nr. 11. Proces verbal pentru vestirea căsătoriei.

Nr. 12. Publicașune pt. vestirea căsătoriei.
Nr. 13. Invoirea părinșilor (tutore-lui) la căsătorie.

Nr. 14. Extras din registrul stării civ. pentru năsușii.
Nr. 15. Extras din registrul stării civ. pt. căsătorișii.
Nr. 16. Extras din registrul stării civ. pentru morșii.

Nr. 17. Contract de vânzare și cump. Nr. 18. Rugare pentru întabularea dreptului de proprietate.
Nr. 19. Contract de donașune.
Nr. 20. Conscrierea cazului de moarte (celui cu avere).

Nr. 21. Conscrierea cazului de moarte (fără avere).
Nr. 22. Autorizașie de vinz. (de vite).
Nr. 23. Inventar după lășămint.
Nr. 24. Atestat de dare.

Nr. 25. Tablou nominal lunar despre năsușii vii din comună (statistică).
Nr. 26. Tablou nominal lunar despre căsăt. din com. (statistică).
Nr. 27. Tablou nominal lunar despre despărșirile incurse în comună (statistică).

Nr. 28. Tablou nominal lunar despre morșii din comună (statistică).
Nr. 29. Tabela de dare de drum (se poate întrebunța la oricare județ și ca evidență de arânzi, darea vitelor și a pădurii și alte taxe comunale).

Nr. 30. Stat nominal pentru salariile funcționarilor.
Nr. 31. Proces verbal de desbatere, împreună cu sentință (judecată) pentru ori-ce contravenșie ce se pertractează la preturi.

Nr. 32. Tabela pentru (arunc) impozit suplimentar comunal și judeșan.
Nr. 33. Coale pentru solvțrea de dare (Liberuș).

Nr. 34. Proces verbal pentru judecătoria comunală în cauză bagatelară și de contravenșie de cimp, provăzut cu toate îndrumările referitoare la aceste cauze.
Nr. 35. Citare în cauze bagatelare, în cauze de contravenșii de cimp, precum și în alte cauze ce obvin pe sama judecătoriașilor comunale, secretarișilor, etc.

Nr. 36. Fileră de inmanuare.
Nr. 37. Invoire, (Tranzacșune) pe seama judecătoriașilor comunale în cauze bagatelare și contravenșii de cimp.

Nr. 38. Sentință în cauze bagatelare și contravenșii de cimp (se poate folosi și ca sentință de contumașare), pe sama judecătoriașilor comunale.

Nr. 39. Certificat de estimare pentru pagubele de cimp (în cauză de contravenșie).

No. 40. Obligașie pentru împrumut.

No. 41. Cvită de ștergere hipotec.

No. 42. Proces verbal despre zălogire (cuprindere) și prețuire se poate folosi la execușunea de dare pe 4 pătrare de an, la execușune bagatelară și la contravenșie de cimp etc.

Nr. 43. Coald de catastru!

No. 44. Adeverinșă pentru estraderea biletului de vite.

Nr. 45. Registru de conscriere și Carte principală a celor deobligașii la îndeplinirea muncii comunale de obște (Közsegi közmunka öszszelrăsi lajstrom és fökönyv), în limba română. — Prețul unei coale mari 2 Lei.

Nr. 46. Tablou 1. — Pentru a se comunica lunar cu Cercul de recrutare, Biroul Rechizișii, schimbările ivite între animale, hamurile, trășurile, etc., eșite din comună, induse în tabela de clasare și repartișie. — Prețul unei bucăți Lei 1'20.

Nr. 47. Tablou 2. — Pentru a se comunica lunar cu Cercul de Recrut, Biroul Rechizișii, schimbările ivite între animalele, hamurile, trășurile, etc., venite în comună, induse în tabela de clasare și de repartișie. — Prețul unei bucăți Lei 1'20.

Nr. 48. Declarașie care se dă la primăria comunală despre animalele, hamurile, trășurile, etc., care se vând sau se cumpără și sunt clasate de armată ca rechizișionabile. — Prețul unei bucăți 35 bani.

Nr. 49. Cerere de dispenză de sub vestirea căsătoriei, cu toate îndrumările referitoare la cererea de dispenză și la încheerea căsătoriei. Prețul 40 bani.

Nr. 50. Proces verbal în cauză de dispenză dela serviciul militar.

Nr. 51. Model A. Certificat a 3 părinșii pentru a stabili drepturile la dispenză a celui mai în vîrstă între orfanșii.

Nr. 52. Modelul B. Acelaș pentru dispenze celui mai în vîrstă dintre orfanșii de mamă.

Nr. 53. Model C. pentru dispenza unui tiner al unei văduve.

Nr. 54. Model D. pentru dispenză.

Nr. 55. Model G. pentru dispenză cînd are tată trecut de 70 ani.

Nr. 56. Certificat înlocuind actele de stare civilă.

Nr. 57. Certificat adeverind gradul avut de soldat în armata austro-ungară.

Nr. 58. Dovadă de cetățenie.

Nr. 59. Certificat de paupertate.

Nr. 60. Cont de deplasare. (Particular de spese de călătorie) pentru secretari, primpretori, pretori, medici, veterinari, etc.

Nr. 61. Rugare pentru concesșune de edificare, în zestrată cu Certificat de espunere la vedere publică, cu proces verbal despre oculară la fața locului, cu ordin către secretari și cu Raport către primpretori în cauză de concesșune de zidire

Nr. 67. Protocol de Necropsie.

Nr. 68. Incunoșșinșarea despre naștere (pentru matriculant).

Nr. 69. Dovadă despre încheerea căsătoriei.

Nr. 70. Conscrierea vitelor de primăvara, tabelă mare.

— Declarașie pentru fert de rachiu.

— Proces verbal pentru revizuirea Tabelelor de recensămint.

— Bilete de vite, în 3 limbi, cu 15 bani bucata.

— Protocol de necropsie (pentru carșetarea mortului), 1 ex 40 bani.